

Jordanien - Kort historisk bakgrund

Det område som idag utgör Jordanien var fram till första världskriget en del av det osmanska riket. 1916 inleddes "den stora arabiska revolten" som resulterade i att Jordanien hamnade under brittiskt styre. 1921 etablerades transjordanska emiratet under brittiskt styre där prins Abdullah I bin Al-Hussein blev kung 1922. Trettio år efter revolten, 1946, blev Jordanien en självständig stat vilket medförde att namnet ändrades till det Hashemitiska kungadömet Jordanien. I samband med det israelisk-arabiska kriget som inleddes två år senare annekterade Jordanien Västbanken och östra Jerusalem.

År 1951 mördades kung Abdullah I av en palestinier under en fredagsbön i Al Aqsa-moskén i Jerusalem. Hans sonson Hussein bin Talal, som var med honom, överlevde attentatet. Ett år senare, endast 17 år gammal, utsågs Hussein till kung. Under sexdagarskriget 1967 tvingades Jordanien ge upp Västbanken och östra Jerusalem som en följd av Israels ockupation. När kung Hussein bin Talal dog 1999 övertog hans äldste son Abdullah II bin Hussein tronen.

Jordanien ligger i [mellanöstern](#) och gränsar i norr till [Syrien](#), i nordost till [Irak](#), i öster och i söder till [Saudiarabien](#) och i väst till [Israel](#) och [västbanken](#). Tillsammans är gränser på 1619 km. Man har även en liten mängd kust (26 km totalt), man gränsar till [Akabaviken](#) och [Döda havet](#). Klimatet i Jordanien är torrt och varmt, på grund av de stora ökenområdena. I landets västra delar får man dock mellan november och april större mängd nederbörd under regnsäsongen.

Lokalt namn: Al – Mamlaka al-Urdunia al-Hashemiyah

Huvudstad : Amman

Areal: 89.206km²

Huvudspråk: Arabiska

Största religion: Islam, 92% sunnimuslimer, 2% shiiter. 6% kristne

Invånare: 5.200.000

Regering: Monarki

Geografi: Jordanien består mest av sand. Faktiskt är 80 procent av landet täckt av öken. De resterande 20 procenten är primärt området omkring Jordanfloden, vilket är landets mest fruktbara område. Det är också här den största delen av befolkningen bor.

Reserapport från studieresa till Amman i Jordanien 27mars- 6 april 2007

Drömmen om ett mänskligt liv lever i Amman

Inledning

Efter fjorton år i Sverige bestämmer jag mig för att återvända till Amman, staden jag passerade genom när jag flydde från Irak efter Gulfkriget. Jag vill med egna ögon se hur de irakiska flyktingarna lever idag och kanske också bearbeta mina egna minnen från en svår tid i mitt liv. Samtidigt vill jag titta på hur kommunerna i Jordanien hanterar flyktingarna som kommer från Irak. Och ha kontakt med fackliga företrädare.

Jag passerar genom passkontrollen efter vissa problem. Är det ditt pass? Jag svarar att jag är svensk medborgare, att jag tänker stanna i Jordanien i tio dagar. Passpolisen hånskrattar. Är du Shiit eller Sunni, frågar han. Jag svarar inte. Du är inte välkommen här. Sedan får jag sitta i över tre timmar i ett kvavt litet rum innan jag tillsist får tillbaka passet och skickas iväg ut till den väntande taxin.

Senare på kvällen ser jag från mitt hotellrum ut över Amman. Jag tänker på att närmare en miljon irakier bor där, människor som flytt för att undkomma krig och terror och nu står inför en oviss framtid som *ovälkomna*. Olyckliga människor som utgör en del av den största utvandringsvågen i Mellanöstern sedan palestinierna tvingades lämna sina hem när staten Israel bildades. Medan världens politiker blundar slås än en gång oskyldiga människors liv i spillror.

Nästa dag, tidigt på morgonen, går jag ut för att träffa mina landsmän. Det är inte svårt. De finns överallt, på gatorna, på restaurangerna och caféerna, i hotellfoajéerna. Deras första fråga till mig är om jag kan hjälpa dem att komma till Sverige. **Deras drömmar är så starka att jag tvingas hålla tillbaka tårarna. Jag vill berätta att Sverige kanske inte är det paradiset som de tror**, att det heller inte är så enkelt att få uppehållstillstånd, men jag låter bli, jag låter dem behålla sina drömmar, det osannolika hoppet som trots allt hjälper dem att leva vidare.

Sverige är ett modernt och civiliserat land med demokrati och mänskliga rättigheter. Irakier som bor där har ett bra liv, det vet jag, säger Hyam al Kazali, en journalist från Bagdad som under sitt besök i Amman bestämt sig för att fly; vart vet hon ännu inte men hon drömmer om Sverige.

Hyam är i trettioårsåldern. Hon har långt svart hår och mörka ögon. Hon bär en T-tröja med texten *Irak mitt hemland*. Hon berättar att hon hade sitt kontor inne i Den gröna zonen. Där har man tillgång till allting, rent vatten, el, mat, framför allt trygghet, allt det som man saknar utanför. Jag åkte till mitt arbete i en speciell buss, som av säkerhetsskäl alltid stoppades flera gånger av amerikanska soldater med hundar.

Hyam hotades till livet flera gånger. Hennes dotter blev kidnappad. Troligen för att jag var journalist och inte bar slöja, förklarar Hyam, men hon blev frisläppt.,

För Hyam är Sverige drömmen om ett bättre liv. Jag vill ha en framtid i ett nytt hemland där jag kan sova lugnt om natten, en plats där jag kan bo med min dotter utan att behöva vara rädd. Hon berättar också att hon just har sålt sina smycken för att kunna köpa ett falskt Schengenvisum.

Nästa dag besöker jag ett av sjukhusen i Amman och träffar Ali, en åttaårig pojke från Irak. Båda hans föräldrar är döda, båda offer för det sanslösa våld som urskilningslöst drabbar så många vanliga irakier på gatan, på marknadsplatserna, på alla de ställen man söker sig till för att kunna sköta sina vardagliga bestyr. Ali lever men han är svårt skadad. Han saknar både sina armar och ben.

Jag tänkte förstås på min son Mimo, som fick den omvårdnad han behövde i Sverige. Han levde trots allt sitt korta liv omgiven av människor som älskade honom och gav honom den omsorg han behövde. Alis vård betalas av irakier som bor i Europa, men hur ska det gå sedan för honom? Jag vet inte om han har några släktingar som kan ta hand om honom. Om han tvingas återvända till Irak kommer han att möta en vårdsektor som är ännu sämre än den var när jag lämnade landet. Hårda internationella sanktioner och ytterligare ett krig har raserat mycket av det som återstod av sjukvården.

Jag lämnade Bagdad för att kunna hålla min familj vid liv, berättar Nabil Ahmed, som arbetade på en bank i hemlandet.

- Som alla andra tvingades vi fly utan att kunna ta några tillhörigheter med oss.

Nu har familjens besparingar börjat ta slut och de vet inte hur de ska kunna klara sig i framtiden. Nabil har svårt att tro att han kommer att kunna återvända hem till Irak på länge.

- Jag förväntar mig inte kunna återvända på åtminstone 15 år. Jag lämnade allt bakom mig och har i dag inget mer. Varken FN, eller någon av världens regeringar, allra minst den irakiska, gör tillräckligt för att hjälpa oss.

UNHCR har bristande resurser, både i form av personal och pengar, och kan inte ge tillräckligt hjälp till de irakiska flyktingarna. Man hinner inte ens dokumentera alla flyktingar.

Jordanien med sina 5,2 miljoner invånare har tagit emot ca 1 miljon irakiska flyktingar sedan 2003. Många av dem, särskilt under de första åren, var höga funktionärer i den tidigare irakiska förvaltningen och affärsmän som bosatte sig i Amman.

De som kommer nu är mest medelklass och fattiga irakier, säger Emain Hamoudi, en tandläkare från Bagdad. Många av dem bor i östra Amman där det är lite billigare att leva. De första irakierna som kom hade gott om pengar. Priserna gick upp.

Många lever under mycket knappa omständigheter men överlever tack vare de religiösa och sociala nätverk som bildats.

Emain har varit i Amman i sex månader. Hon säger att hennes pengar snart är slut. Hon är en av många välutbildade kvinnor som lämnat Irak sedan kriget bröt ut och hoppas att livet ska börja igen någon annanstans. Under tiden räknar hon sina pengar som snabbt håller på att ta slut. Hennes mamma säljer cigaretter på gatan. Varje dag lämnar hon den trånga lägenheten som de delar med elva andra irakiska flyktingar och sätter ned sin låda på trottoaren någonstans i centrala Amman.

Hittills har Jordanien inte erkänt att de har flyktingar från Irak och därför heller inte begärt internationell hjälp. Jordanien utfärdar i stället besöksvisum för irakier helt fritt. De flesta som stannat kvar efter visumtiden grips inte men det händer att personer som av någon anledning är icke önskvärda skickas tillbaka över gränsen till Irak, oftast handlar det om shiiter. Det mest kännbara straffet för de flesta som blivit illegala är att man vid återresan till Irak måste betala en bötessumma för varje dag sedan viseringen gått ut. Summan blir snabbt orimligt hög och i praktiken ett hinder mot återvändande.

Problemet är att den som har kommit in på besöksvisum varken kan få arbetstillstånd, permanent uppehållstillstånd eller socialhjälp. Sjukvård är teoretiskt tillgänglig, men i praktiken behövs kontakter eller mutor.

En möjlighet att ta sig vidare är att söka asyl hos UNHCR. Där kan man registreras och få tillfälligt uppehållstillstånd, som åtminstone ger ett visst skydd mot att skickas tillbaka över gränsen. Men man kan fortfarande inte arbeta och förtjäna sitt uppehälle.

Detta leder naturligtvis till att desperata människor söker andra vägar, till smugglare som kan vara allt från personer som hjälper andra ideellt, affärsmän som också har legal gränstrafik - till helt kriminella ligor. Det är vanligt att kvinnor från Irak erbjuds arbeta som prostituerade för att tjäna ihop till utresan.

Minst 50 000 irakier flyr från sina hem varje månad. Medan FN-chefen Ban Ki-Moon vädjar om att fler länder ska bistå de irakiska flyktingarna stänger Iraks grannar sina gränser.

I Irak dödas omkring 100 människor varje dag. Mångdubbelt fler skadas. Detta våld, som inte tycks ta slut, skapar en mänsklig svallvåg, som först och hårdast träffar grannländerna, men som nu även når Europa och Sverige - Södertälje, Rosengård, Hjällbo.

Sverige har beräknat att ta emot omkring 20 000 flyktingar under 2007. USA bestämde sig nyligen för att ta emot 7 000 irakiska flyktingar – handplockade, alltså bara människor som har arbetat för USA! Ett försvinnande lågt antal ur den ofantliga flyktingström man skapat genom ett orättfärdigt krig och en misslyckad och inhuman politik.

Avslutningsvis kan jag konstatera att jag stött på stora problem att komma i kontakt med fackliga företrädare i Amman. Fackföreningarna är inte fria på samma sätt som här. Medlemmarna måste fråga sina chefer först. Alla deras mail kollas först. Jag upplevde inte att de hade möjlighet att informera om de frågor jag ville ställa.

Jag lämnar Amman med en enorm tacksamhet över att jag bor i ett land som Sverige. Jag är tacksam för att jag har fått denna möjlighet att få se och träffa mina landsmän.

Yusra Moshtat
Miljöinspektör/ Miljöförvaltning i Göteborg
Karl-Johnsgatan 23-25
414 59 Göteborg
Tfn: 031-61 26 34